

MATI IN GOSPODINJA

LETO 1929 — STEVILKA 19.

Težave in veselje pri vzgoji.

Danes pa malo vprašanje našim materam, ki zadeva najvišjo nalogo vsake matere. Povej, povej, ali imaš resnično in pravo veselje nad tem, da si vzgojiteljica svojih otrok?

Premišljaš in počasi odgovarjaš, da, če hočeš biti odkritosrčna, bi marsikaj drugega vedela, ki bi bilo lepše kakor ta naloga.

Vprašam še dalje: kaj pa bi bilo tisto?

Seveda, zdaj že hitreje odgovarjaš: Na primer hoditi na delo v tovarno. Tam ni treba nič misliti, nič skrbeti pri delu in v odmorih se lahko kaj pogovori in marsikaj novega zve; koncem tedna pa se redno dobi svojo plačo.

Ali pa tudi malo v življenje pogledati in se malo poveseliti. Kako so srečne tiste žene, ki nimajo otrok! Lepo se oblečejo in gredo, kamor hočejo, pa se lahko s sosedo kaj pogovore. Sploh imajo lepo in brezskrbno življenje, ne pa tako kakor me druge ko nas otroci vežejo na dom in samo na dom.

Ali pa tudi malo več časa imeti za molitev in cerkev in druga dobra dela. Kako bi bilo lepo, ko bi mogla vsak dan k maši, ob nedeljah k svetim zakramentom, popoldne redno k nauku, ali pa še katerikrat v sosedno faro. Tam je nov kaplan, ki tako lepo pridiguje, da je vedno polna cerkev. Ali pa, da bi šla katerikrat na božjo pot. Tako pa, réva, čepim doma pri otrocih in moram biti vesela, če v nedeljo zjutraj opravim za ves teden.

Tako torej odgovarjaš. Iz tvojih odgovorov pa vidim, da pravega ve-

selja nimaš za vzgojo in tvoje želje gredo daleč mimo tega.

In vendar je to tvoja naloga, ki ti jo je Bog določil za življenje. Kakor mora vsak človek pomagati Bogu pri vladanju in oskrbovanju sveta s tistim delom, ki ga mu kaže njegov poklic, tako je tudi tebi določil delokrog, v katerem ga nadomeščaš in si njegova namestnica v pravem pomeenu besede. In ta delokrog je tvoja družina. Glej, višje božje službe ni za tebe, kakor če na svojih otrocih vršiš božjo voljo, če si jim mati in vzgojiteljica.

Toda, morebiti je vzrok kje drugje, da v svojem poklietu ne čutiš pravega veselja, ampak ti je nekako v breme.

Če se n. pr. mlada, napol izučena šivilja preveč upa in kroji in reže in šiva bluze in plašče, ki ji jih pa naročnice vse nazaj prineso, ker so skvarjeni, zmašeni, skaženi, tedaj vsa obupana ne ve, kaj bi. Izgubi veselje nad svojim delom. Ali misliš, da se mladi, neizkušeni materi ne more prav tako zgoditi?

Z malim otrokovim telescem že še nekako gre, toda oblikovati njegovo dušo, o kateri mlada mati nima pojma, to je pa velika težava. Na skaženi bluzi ali obleki je sicer izgubljen denar, kolikor je le-ta stala; na skaženem človeku pa je vse izgubljeno.

Če pa poznaš otrokovo dušo, veš za njene moči in nagone, veš, kako moraš z otrokom ravnati, ali se ti ne zdi, da bo šlo potem tudi z vzgojo vse drugače? Umetnost vzgoje ti bo potem v veselje in radost. Nikoli ne boš zavidala žen, ki nimajo otrok, ker ti

bo tvoja družina nudila mnogo več veselja, kakor pa vse zabave, za katerimi letajo one brez otrok.

Seveda pa je treba nekoliko truda, da se priučiš te umetnosti. Dokler ni urejenih vzgojnih predavanj v družtvih, se poslužuj za vzgojno izobrazbo dobrih vzgojnih knjig. Ali poznaš »Mati vzgojiteljico«? Če ne, si jo takoj naroči pri Vigredi v Ljubljani, Ljudski dom. Samo 16 Din stane. Zimski čas boš lažje prišla do koristnega branja, ko pomine delo zunaj. Pa tudi roditeljskih sestankov v šoli se udeležuj; nikoli ne ostani doma, kadar ti otrok prinese vebilo. Učitelji in učiteljice ves čas v svojem poklicu porabijo za to, da vedno bolj spoznajo in razumejo vzgojno umetnost, ki jo potem vrši tudi na svojih otrocih. Prvo delo pa opraviš že ti doma; zato je zelo prav, da se o tem tudi z njimi posvetuješ.

Seveda pa moraš tudi preizkusiti, kar se naučiš. Nove izkušnje pri svojem vzgojnem delu vse dobro premisli, da ti bodo dobro služile. Prosi pa tudi nebeškega Vzgojitelja za pomoč in razsvetljenje, pa tudi one velike materinske ljubezni, ki te sproti uči, da pri vzgoji pravo zadeneš.

Kmetijsko-gospodinjski tečaji.

Izobrazba naših žen in deklet se usmerja zlasti v gospodinjstvo. Vsa javnost je edina v prepričanju, da je za povzdig narodnega gospodarskega blagostanja ženino delo prav tako važno kakor moško delo. Le slovenski dom z vzornim gospodinjstvom je zmožen jake tekme na gospodarskem trgu. Treba nam je, nujno treba vzornih gospodinjstev; zato nujno treba napraviti za gospodinjstvo izobrazbo. Že šest let skuša Slov. orliška zveza zamašiti občutno vrzel v gospodinjstvo izobrazbi s tem, da prireja desettedenske kmetijsko-gospodinjstve tečaje po deželi; nad 500 deklet in žen je posečalo te tečaje. Ker se potreba teh tečajev ni zmanj-

šala, bo Slov. orliška zveza tudi v bodoči jeseni in zimi priredila več takih tečajev. Kjer tak tečaj že žele 1. oktobra ali 7. januarja, naj takoj javijo Slov. orliški zvezi, Ljubljana, Ljudski dom.

Sadje potrebno živilo.

Še dandanes prevladuje mnenje, da je zlasti meso tisto živilo, ki zaradi obilne beljakovine daje življenje, moč in zdravje. Juha, meso, pečenka, gnjat, klobase, pa tudi sir in jajca — to so bila in so večinoma še dandanes jedila, ki veljajo za redivna in potrebna za življenje — to so bila jedila, ki so se vrstila na mizah premožnejših slojev dan na dan. Ractlinska hrana, z e l e n j a d i n s a d j e, to je bilo in je večinoma še postranskega pomena. Ta jedila so smatrali le kot prigrizek k mesnim jedilom. Po načelu: mnogo mesa, pa malo prikuhe, je marsikje urejena še dandanes vsakdanja hrana, zlasti pa gostilnah, restavracijah in hotelih.

Vendar pa se tudi v tem oziru obrača na bolje. Veda je neovrznoc dokazala, da se da živeti tudi brez mesa, popolnoma ob sami rastlinski hrani. Dognano je dandanes celo to, da je preobila mesna hrana naravnost škodljiva in da je nasprotno uživanje obilnejše rastlinske hrane za zdravje neogibno potrebno. Pravilno bi bilo, ko bi uživali kot glavno hrano jedila iz rastlinstva, meso naj bi bil pa le prigrizek. Razni učejniki svetovnega slovesa so dokazali na tisoče zgledih praktično, pa tudi teoretično, da zaradi napačne, preobilo beljakovinske hrane primanjkuje v krvi neogibno potrebnih rudninskih snovi, ki jih ni v mesu prav nič, pač pa jako mnogo v rastlinskih, zlasti pa v sadju. Dokazali so, da se ob samem mesu ne da zdravo in dolgo živeti, pač pa ob samih rastlinah, ker imajo tudi rastline toliko beljakovinskih sestavin, kolikor jih telo potrebuje. Prav zato ie

med kmečkim prebivalstvom, ki uživa pretežno rastlinsko hrano in ki sicer trdo dela vse življenje, več zdravja, več odpornih sil, nego med sloji, ki se hranijo bolj z mesno hrano.

V dolgi vrsti rastlin, ki služijo človeku za hrano, bi moralo biti sadje na prvem mestu. Ne smelo bi biti samo slučajen prigrizek, ampak živilo, ki naj bi bilo na mizi v tej ali oni obliki, celo leto. Sadje ima v sebi vse tiste snovi, ki so za zdravo življenje potrebne, zlasti mnogo rudniških snovi (soli), sadno kislino, nekoliko beljakovin in sadni sladkor. Največ je v sadju sladkorja. Ta sladkor pa ni tako sestavljen, kakor navadni sladkor iz sladkorne pese, ampak je mnogo lažje prebaven in prehaja ne da bi obremenil prebavila, naravnost v kri in zato tudi hitro učinkuje.

Sadne kisline so tudi velikega pomena, ker vplivajo posebno blagodejno na živčevje v prebavilih. Povzročajo namreč, da se v obilnejši meri izločajo prebavni sokovi in tako jako pospešujejo prebavo. Kisline v sadju gasijo žejo, ugodno pospešujejo tudi delovanje ledic in kože. Sadna kislina je tudi razkuževalno sredstvo v prebavilih, zlasti v črevesu.

Beljakovine ima sadje sicer zelo malo, vendar pa že toliko, da ni brez pomena. V prejšnjih časih so cenili vrednost vsakega živila samo po množini beljakovin. Seveda potem sadja niso mogli mogli prištevati k živilom. Važnost drugih sestavin so spoznali šele v novejšem času.

Najbolj preprost pa vendar gotov dokaz, kako važno in potrebno živilo je sadje, so ljudje, ki imajo še nepokvarjen okus, in naraven nagon, zlasti otroci. Le pogledjte kako hlastno seže dete, ki komaj loči predmeta med seboj, po črešnji ali pa jabolku! S kako slastjo ga gloda, ko ina komaj po dva zoba. In kako radi imajo otroci sadje vse do tje, da si pokvarijo prirodni čut za pravo hrano, z

drugimi umetno pripravljenimi jedili in z alkoholnimi pijačami!

Gospodinje, ki vam je mar zdravje in krepek razvoj vaših otrok, pa tudi zdravje cele družine, smatrajte sadje za potrebno živilo! Shranite kolikor mogoče mnogo jabolk za zimo in pomlad, nakupujte mnogo sadne mezge in napravite čim več sadnih sokov. Zato imate letos ob tej dobri sadni letini posebno priliko in neodpustljivo grešite, ako zanemarite v tem oziru svojo dolžnost! S

Dr. Fr. Debevec, strok. zdravnik:

O jetiki.

Že sedaj, takoj v drugem članku o jetiki, bi želel povedati in poudariti, kako naj se ljudje, domači ali tuji, napram bolnim na pljučih ponašajo. Saj se v tem oziru tako zelo greši! Čeprav bi ta-le del spisa po svoji vsebini bolje spadal v poglavje: Kako se čujemo jetike?, vendar bo primernejše, da se o tem porazgovorimo sedaj takoj, ker bomo na ta način le marsikomu pravočasno razbistrili pojme in odstranili napačne predsodke, na drugi strani pa temu ali onemu bolniku prihranili kakšno grenko urico.

Mislim, dragi čitatelji, da mi boste dali prav, če vam povem, da se ljudje napram jetičnim obolencem obnašajo tako-le:

Ko je padla težka, neprijetna beseda »jetika«, ki napolni dušo bolnika s težko, morečo žalostjo, je nastal navadno med obolencem in ljudmi okoli njega visok, debel, toda neviden zid. Ljudje z dotičnikom odslej neradi občujejo, se ga izogibljejo, pretiravajo stopnjo in naglacio njegove bolezni ter kar na hitro nad njim izrečejo obsodbo. Na primer pravijo: Kakšen korenjak je bil včasih! A danes? Nič ga ni v hlačah. Težko bo kaj z njim. Samo ti pogledj, kako mu stoje ušesa! — Ali pa: Kakšna debela ženska je bila včasih. Zdaj je pa ko senca. Ne bo več prida z njo. — Kadar kdo pokašljeje, pljune kri, tedaj je za ljudi že smrt na pohodu. Tako-le povedo: Kri že pljuje! Sama kost in

koža ga (jo) je! Ta je že gotov. — Ali pa: Niti govoriti ne more več. In kako težko diha! Zdaj, zdaj ga bo vzelo. — Večina ljudi, recimo desno krilo, se v podobnih slučajih tako obnaša.

In vendar: Koliko netočnosti, neresničnosti, nepremišljenega pretiravanja tiči v takšnih besedah in izjavah! In kolika je muka za prizadetega, ki mu prej ali slej prinese te besede kakšna kletava oseba na uho! Da, dobe se celo farizejske duše — to bodi levo krilo društva okoli jetičnega bolnika — ode te v plašč cedečega se usmiljenja, ki prihajajo vse zgovorne past svojo škodoželjno umazano zadovoljstvo, češ: Naj umre. Dosti mi je prizadela. — Ali pa: No, zdaj je pa njena lepota v kraju. Ne bo mi več na potu.

Najbolj pa so umazani oni — hvala Bogu redki! — ljudje, ki iz dna sovražne duše pišejo s tujo pisavo nepodpisana pisma jetičnim osebam: Kmalu boš mrtva. Le hitro se pripravi na smrt itd.

Kakšno pa je srednje krilo, recimo boljše krilo ljudi okoli bolnih na pljučih? No, ta po malem meša vse vkup; malo pomiluje, svetuje, donaša cvetlice itd., z druge strani malo skrbi za svojo radovednost, raznaša dobljene novice s pridatki lastne domišljije, napoveduje in obsoja po svoji skromni učnosti na polju zdravilstva v življenju in smrti; k življenju tostran vrat, da potrošta obolenca, k smrti pa onstran vrat bolniške sobe, kjer ga čujejo samo zdravi ljudje.

Dovolite mi, da sedaj razložim in pojasnim, kako je treba pravilno umevati besedo in bolezenski izvid: jetika.

S tem, da je bila izrečena beseda o jetičnem (ali tuberkuloznem) obolenju, nismo še prav ničesar povedali o vrsti, obliki, stopnji te bolezni. Nismo dejali, ali je bolnik nevaren, kužen za druge, ali pa ima le znake manjšega, nekužnega vnetja. Prav tako se nismo še prav nič izjavili glede opasnosti obolenja za dotičnega obolenca ter glede potrebnega zdravljenja.

Šele potem, ko smo jasno odgovorili na vsa ta vprašanja, more pravilno

poučena okolica uravnavati svoje korake in obnašanje napram prizadetim poedincem. Torej: Če bolnik izkašljeje kužen izmeček, potem velja brez izjeme sledeče: Bolnik imej pri kašlju žepni robec pred ustmi, glavo pa naj drži vstran proč od soseda, domačih, zlasti otrok. Če kašlja naravnost v zrak, se del izmečka razprši v nebroj drobnih kapljic (v katerih so male kužne kali) do 2 metra daleč; iz zraka se potem vsa ta drobnjav vsled teže spusti na tla, posteljo, odejo, druge predmete v sobi, na katerih se polagoma posuši v prah. Ljudje ta prah (če ga nismo pravilno odstranili) udihajo, seveda pa so lahko udihali že poprej med bolnikovim kašljanjem drobne še ne posušene mehurčke, če so bili preblizu bolniku oz. če bolnik ni držal robčka pred ustmi. Bolnik, ki leži, naj pljuje le v pljuvalnik z razkuževalno raztopino; bolnik, ki hodi okoli, imej poseben žepni pljuvalnik. — Nekateri bolniki, zlasti če vedo, da so težko bolni, znajo biti zelo brezobzirni ter se malo ravnajo po potrebnih navodilih. Tu pač ne preostane drugo, kakor da jih ostro primemo.

Podrobno bomo razpravljali o negi v bolniški sobi kasneje, ko pridemo do jetičnega poglavja. Ob tej-le priliki samo še par besedi o obiskih pri jetičnem obolenju. Pomni to-le: Številni, česti obiski težje bolnemu niso koristni, ker mu kalijo potrebni popolni mir in s tem motijo dnevni načrt zdravljenja. Zlasti tedaj, ko te bolnikovi svoji skušajo — čeprav v mili obliki — zadržati od nameravanega poseta, nikar ne tišči skozi vrata.

Ako si že v sobi in opaziš, da se bolnik muči biti pozoren, stori mu uslugo, oprosti se skoraj od njega. — Le tedaj, ko dobro veš, da si ljub obiskovalec, in samo tako dolgo, dokler je to bolniku po godu (kar sklepaš iz njegove naravne ali prisiljene pozornosti), ostani na posetu.

Vse to velja glede težjih, zlasti stalno v postelji ležečih obolenjih. Napram onim pa, ki se svobodno krečejo naokoli, se ponašajmo kakor nasproti nam, zdravim enakim, le da nikjer in

česar ne dajemo povoda za dejanje, ki bi bilo njim v škodo. Ne smemo v njihovi bližini kaditi, ne jih siliti h kajenju. Ne smemo jih vabiti v gostilno, kavarno, k pivskim prireditvam. Tudi jih ne nagovarjamo k daljšim sprehodom, izletom; ne govorimo jim o stvarih, ki vzbujajo v njihovi notranjosti otožnost, malodušje, ker jih morajo opuščati in ne smejo po nepotrebnem trošiti svojih telesnih sil. Pravtako ni umestno govoriti z njimi na dolgo in široko o boleznih. Bodi uverjen, da se kot zdravniško nepoučeni človek tem manje nanjo razumeš, čim bolj si prepričan, da veš za čudodelna zdravila proti njej.

Z bolniki te vrste se razgovarjamo presto o vsakdanjih rečeh, o življenju na tvojem in njegovem domu, o gospodinstvu, ročnih delih; vpletajmo vmes šale, delajmo malo komedije, da se bo bolnik ozir. bolnica nasmihala ter tako opuščala kvarno razglabljanje o svoji veliki ali pa samo majhni bolezni.

Biti pravi prijatelj ljudem, ki jih je napadla zla jetika, ni kar tako, je umetnost. Bodimo zato silno previdni, da ne bomo obolencu mesto prijetnosti nudili s svojim obnašanjem — muko in žalost. Biti pa delivec sočutja in dobrodelnosti obiskovanja bolnikov je prekrasno življenjsko delo, ki nam bo — če prej ne vsaj po naši telesni smrti — v veliko zasluženje in odlikovanje.

Česa Slovenci še pogrešamo?

Kadarkoli se naši ljudje iz Amerike vrnejo v domovino, vselej tožijo o pomanjkanju higijene v naših domovih. Tudi tujci, zlasti Angleži in ostali severni narodi pogrešajo n. pr. higijenskih stranišč in naprav v naši domovini. Gotovo bi Slovenija, ki po svoji lepoti slovi daleč po svetu, sprejela vsako leto še mnoge nove goste iz vsega sveta, ko bi bilo v tem oziru drugače pri nas.

Higijena ni malenkost in se nanaša tudi na mnoge druge stvari. To

kar smo zgoraj omenili za zgled, je le del celotnega vprašanja v higijeni, o kateri bi se lahko napisalo cele knjige. Higijena je pojem, ki obsega prav vse, kar nam služi za zdravje in za čednost in čistost naših domov.

Mi o vsem tem še malo vemo, ker se je šele v zadnjih letih začelo s temeljito razlago tega vprašanja, ki je hudo važno za razvoj in napredek slovenskega ljudstva. Zato je dolžnost slehernega Slovenca, da je o tem poučen. Starejši ljudje ne morejo več še enkrat v šole, da bi se učili teh reči, brati nemara ne znajo ali se jim ne ljubi — poslušal pa bi koristne nauke marsikdo, ako bi mu jih kdo všečno razlagal.

Nič lažjega ko to, ljudje božji! Le slušalke si je treba nataktniti na ušesa, zavrteti kolešček pri radiu, — pa ste že v Ljubljani in poslušate lepo predavanje o higijeni, o zdravju, o tem in onem, kar je koristno vam in vašemu zdravju. Seveda, če le imate radio pri hiši ...?

Če ga še nimate, nič hudega zato. Ni še vse zamujeno, ker bo ljubljanska radiopostaja letošnjo jesen začela z novo vrsto predavanj o zdravstvu. Skozi celo zimo se bo vrstilo 42 najrazličnejših predavanj o tem.

Nabavite si pravočasno radioaparata, pa bo stvar za vas urejena. Za pojasnilo se obrnite k radijski postaji v Ljubljano, ki ima na Miklošičevi cesti svojo trgovino z aparati. Lahko se tudi osebno zglasite tam, z vsem in radi vam bodo postregli.

Le s korajžo pa brez omahovanja, radio mora sčasoma v vsako slovensko hišo!

Materina ljubezen.

Misijonar pripoveduje: Na mnogih svojih misijonskih potih marsikaj doživim. Neka mati mi je pripovedovala tole ganljivo zgodbo iz svojega vzgojnega dela: »Zelo zgodaj sem z žalostjo opazila, da moj sinko zelo rada laže. Poučila sem ga, opominjala z ljubeznijo in resnobo, pa nič ni pomagalo. Marsikatero kazen sem mu na-

ložila, pa brez uspeha: lagal je kar naprej. Vedno sem mislila, da bo pozneje, ko k pameti pride, bolje; posebno, ko pojde k prvemu sv. obhajilu, pa tudi to upanje me je varalo. V svoji skrbi in žalosti sem sklenila, da pojdem z njim na božjo pot k Mariji Pomagaj, saj ona je pribežališče grešnikov in pomočnica žalostnih in naša tolažnica; gotovo se bo potem poboljšal.

Nekega jutra še zelo zgodaj, sem ga zbudila: »Vstani in obleci se, greva na božjo pot!« To mu je bilo zelo všeč; nič še ni vedel, kaj nameravam.

Dasi je naša vas šest ur hoda oddaljena od te božje poti, sem se zaobljubila, da bova hodila peš. Ko sva bila nekako na pol poti, sva nekoliko počila. Takrat sem mu rekla: »Sam veš, koliko skrbi in žalosti mi že leta in leta delaš s svojo lažnivostjo. Moje vesede niso nič izdale. Obljubila sem Mariji, da te pripeljem k nji in ti bo ona povedala, kako in kaj. Gotovo ti bo pomagala, da se poboljšaš!« Ko sem mu to govorila, sem sezujala čevlje in nogavice, da bi drugo polovico poti šla bosa.

Ker pa nisem bila vajena bosa hoditi, me je začela boleti noga, da sem zelo šepala. Ko je sin to videl, mi je rekel: »Obujte se rajše, mama, da ne boste tako težko hodili!« Jaz pa sem mu odgovorila: »O, ne. Mariji sem obljubila tako. Rada trpim te bolečine, samo, da se boš ti poboljšal.«

Sla sva nato po bližnjici, ki je vodila čez hrib, a tam je bilo samo kamenje. Kmalu so mi začele noge krvaveti. Ko je to videl, me je prosil: »Mama, obujte se; glejte, kako vam kri teče iz nog!« — »Ne smem. Mariji sem obljubila in rada prenesem te bolečine, samo da boš ti drugačen!«

Dolgo sva klečala pred čudodejno podob in molila. Oba sva bila pri spovedi in sv. obhajilu. Kmalu potem me je pocukal za rokav: »Mama, boste videli, da zdaj ne bom več lagal. Tukaj pred Marijo vam obljubim.«

In je držal besedo. Nikoli več mu ni prišla laž iz ust.«

Praktični migljaji.

Najboljše sredstvo za udušitev malega ognja je žaganje, pomešano s peskom. Žaganje plamen uduši, pesek pa napravi zmes težko, tako da jo lahko od daleč mečeš. Zelo primerno je, ako imajo gospodarji na primernih krajih posodo s tako mešanico, marsikak požar bi se tako preprečil.

Kadar zmivša okna, prilij vodi nekoliko kisa, steklo bo mnogo čistejše

Saje so pripomoček za odstranitev madežev na čevljih, ki izvirajo od masti.

Madeže iz emaljirane posode odstraniš najlažje s soljo, katero zmочиš s kisom.

Kako vali avstralska kokoš.

Ze mnogo avstralskih raziskovalcev je opazilo na avstralskih pustinjah »serube«, majhne nanešene gričke, o kakem živem bitju pa niso našli nikakega sledu. Dolgo časa jim je ostalo to nepojasnjeno. Šele francoski živaloznanec Richard Semon je raztolmačil te gričke popolnoma. Pri tvorbi teh je namreč udeležena neka avstralska kokoš *Cathetus*. Ta znosi na kup zemlje, najraje gozdne, potem sveže trave, listja, vej in odpadkov, tako da doseže griček do dva metra višine.

Vsa ta stvar začne polagoma gniti, pri tem pa se proizvaja precejšnja toplota v notranjosti grička. Ta pojav so izkoristile avstralske kokoši, da vale v gričku svoja jajca, ne da bi bilo treba sedeti na njih. Ker traja razvoj gnitja jako počasi, napravijo v notranjosti teh gričkov malo votlinico, kjer odlože svoja jajca. Grički pa služijo obenem tudi kot varnostna naprava, da jim kokošji sovražniki ne ugrabijo jaje, oziroma pozneje mladega zaroda

3: a : n : a : š : e : m : a : l : e :

Po svetu okrog.

Imel pa sem sovražnico,
hudobno mačko Muco to.
Prepirala sva vedno se,
preganjala se sem in tje,
odrivala ee od jedi
in stepla se še do krvi.

Brž skočim tja in primem ga
in skoz uho potegnem ga!
Holá! Zdaj šla je v lastno past
in prišla v mojo je oblast!
Obrača, zvija se, vrti,
zavija in strašno kriči, —

A zdaj zasliši me, kakó
poplačal muco sem grdó.
Oko jo moje zasledi,
ko z mastno miško se mastí.
Bila je v škaf se spravila, —
na skritem z miško se goltá.
Le skozi škafovo uho
ji reppek gleda prelepo...

obrne skoraj se okrog, —
jaz repa ne spustim iz rok
in pred ušesom škafovim
iz njega — vozal naredim...
Kričanje njeno in vpitje,
privabi stanovalce vse,
in naj bo star in naj bo mlad —
vsak strže ji korenček rad!

(Dalje)

Solnčnica.

Sestrica Ilonka in njen bratec Marjanček sta prvič videla na polju žareče solnčnice. Oba sta presenečena obstala, ko sta zazrla njih prekrasne zlate cvetove in oba sta zaželela, da bi imela tako krasno rožo na domačem vrtu.

Baš tedaj je letela nad poljem drobna lastovka, ki je vsako leto gnezdila pod streho hiše njunih staršev. Oba otroka sta lastovko ljubila in

kadar je starka gnezdila, sta ji še prinašala črve.

Ko je zdaj čula njuno željo, je zletela parkrat nizko nad njima in začivkala, kakor bi jima hotela reči, da bo njuna želja uslišana. Potem je odletela.

Ko sta bratec in sestra prihodnje leto prišla na domači vrt, je tam rasla mlada solnčnica. Kako je dospela tjekaj? Lastovka ni pozabila svojih prijateljev. Ko so jeseni solnčnice dozorele, je prinesla v kličnu

par zrn in jih zakopala na gredi. Pomladi je vzbrstela solnčnica.

Ko je zagledala njuna mamica brst solnčne rože, jo je hotela izruvat, pa sta jo otroka preprosila in pustila jima je nedolžno veselje.

Solnčnica je zrasla zelo visoko. Otroka sta jo večkrat opazovala in se igrala okoli nje. Opazila sta, da roža obrača svoj cvet samo za solncem. Kadar ni sijalo ljubko solnčece, je roža žalostno povescila svojo glavo in otožno zrla naravo pod seboj.

Ko sta nekdaaj bratec in sestra spet obiskala na vrtu svojo rožo, je bil njen cvet tako visok, da ga niti videti nista mogla, zlasti še, ker je bil dvignjen proti solncu.

»O, ti rožica, čemu si zrasla tako visoko nad nama? Ali se naju sramuješ? Tako sva se veselila tvojega cveta, pa si zrasla visoko kot drevesce in naju prezrla,« je vzdihnila Ilonka.

Solnčnica je molčala.

»Ali nisi bila vedno najina prijateljica, zdaj se pa niti ne zmeniš za naju,« je dejal bratec.

Solnčnica je zažarela v poslednjem žarku večerne zarje. Njeni zlati listi so zašuštel in zazdelo se jima je, da je roža oživila. Ko sta se ozrla na njeno cvetočo glavico, sta prese-nečena opazila, da je izginila. Pred njima je sijala zlata palača in sama nista vedela, kdaj sta vstopila vanjo. Dospela sta v blestečo dvorano. Povsod je sijala čudežna svetloba.

Mahoma ju je obkročila množica pravljičnih bitij in zaplesala okoli njiju.

»Kdo ste, prelestna bitja?« sta oba vprašala.

Bitja so pa plesala in plesala.

Preden sta se bratec in sestra zavedla, sta stala sredi dvorane, kjer je rastla njuna solnčnica. Njen cvet je bil spremenjen v svetlo ljubko glavico, ki se je otrokoma prijazno nasmehnila. Hipoma je pa spet dobila solnčnica svojo prvotno obliko. Okoli nje so zaplesala prosojna bitja z zlatimi kanglicami v rokah in jeli raz-

livati nanjo solnčno bleščavo. Zraven so pa pela kakor bi brnele drobne strunice.

»Mi smo solnčni žarki zlati, rajamo po rožni trati, sestri nosimo pozdrave solnca iz višave.«

Duhovi so zginili. Cvet se je spet spremenil v smehlajoč obraz, ki je spregovoril:

»Prosojna bitja, ki sta jih videla, so solnčni žarki, moji bratci, ki mi prinašajo solnčno toploto, da rasem in se razvijam. Zelela sta vedeti, čemu se oziram za solncem, zdaj vesta, zakaj tako hrepeneče gledam za njim, brez katerega bi morala takoj oveti. Jesen je zavladala v deželi, jaz sem dozorela in danes zadnji dan sem se vama razodela, saj sta bila moja dobra prijatelja.«

Vse je izginilo. Otroka sta stala spet na vrtu in odšla zamišljena v lišo.

Ko sta naslednji dan obiskala solnčno rožo, sta žalostna opazila, da je njen težki cvet popolnoma ovenel. Bila je mrtva.

Kaj naj se igramo.

Kdo je kaj rekel?

Igralci sede v vrsti ali v krogu, na vrtu ali v sobi. Izžrebajo enega, ki se mora odstraniti iz sobe ali sicer toliko daleč, da pogovora ne sliši. Med njegovo odsotnostjo pove vsak izmed igralcev nekaj o njem, kar si mora voditelj igre dobro zapomniti. Ko je to gotovo, pokličejo odsotnega nazaj. Voditelj igre mu pove, kaj se je o njem govorilo, paziti pa mora, da pri pripovedovanju ne pogleda tistega, ki je prav tisto rekel, sicer oni prehitro ugame. Doslej odsotni povedano dobro preudari, potem pa pove, kateri izmed igralcev je to ali ono opazko o njem napravil. Trikrat sme ugibati. Če je pogodil pravega, mora iti tisti na njegovo mesto, sam pa prevzame njegov sedež. Če ga pa ne pogodi, mora seveda še dalje igrati svojo vlogo. Zelo zabavna in zanimiva igra.